

σοφίας παρήση σσιμήνα χαίδα... στόιτσε... γιανούση
μήτα... αγόρος... τσήκου... δζάνου... τρίτκα... σταμού-
λε... σήμο γημανδής... γηράκα... πάτρας... μήσιου(?)...
... .. κυράτσας... πλοχόρια... μπεγίνας... ταρ-
τίκας (?)»

Και σ' άλλος μέρες:

«Τζιόνας Γέσιου Τρίπκου Κώνας Μαρίας... Γρού-
δας... Μάσου... Μάρας... Ζλατάν... Σάσου... Ίωδάνας
Δότζιου... Βήδας... Μήνας... Μήντζε... λιμονιάς... Γώ-
γου... Ζαφίρη... Δόστου... Πρόις... Ταπαπάν... Τράπκας...
Νέσις... σφέτας (Σημ. δική μου: Και σέ κάποια εικόνα
μέ χρονολ. 1866: «διά συνδρομής της κυρίας Σφέτας»)...
Σλάβε... Δέσπας... Κριάστας... Πέικας... Μάτας...

Κι άπ' τὸ Νεκροταφείο τῶν Βοδενῶν: Μαρίκα Βα-
ταντζή — Δημ. Μάσσας — Τάνης Πέτσου — Γεωργ.
Δούμτσας, γεννηθεὶς ἐν Δεμλρ Ίσάαρ — Ὡς μακρὰν
τῆς πατρίδος Σεβίστης κεῖται Λάζος Βελγίλου—

Ίωάννης Τριψιάνης—Θωμάς Χατζή Τάσκου—Λά-
ζαρος Μπίντσε—κτλ. κτλ.

Παῦλο, γιατί δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ καταστήσω παπᾶς
στὸ μνημόνεμα καὶ μάλιστα τόσο φτηνός. Μόνο τε-
λειώνοντας δὲ θέλω νὰ φήσω τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ
παρακλέσω, ἂν τυχὸν βρίσκονται: ἀνγνωστές τοῦ
«Νουμά» σὲ βλαχόφωνα, ἀρβανιτόφωνα καὶ σλαυό-
φωνα μέρη ἢ σὲ γειτονικά μ' αὐτά, νὰ μᾶς κάνουν
τὴ χάρη καὶ νὰ μᾶς στείλουν σειρὲς ὀνομάτων ἔσο
μποροῦν πλουσιώτερες. Ἐθνικὸ ἔργο εἶναι νὰ δουλέ-
ψουμε γιὰ νὰ φανοῦμε κείνοι πού εἴμαστε, ὅχι γιὰ
νὰ σκεπαζόμαστε καὶ νὰ μπταρενύμωστε.

18-7-916

I. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σημ. Στὸ προηγούμενο φύλλο, σὴν ἀρχὴ τοῦ ἀρθροῦ,
στίχ. 6, τὸ «συντελεστικό» πρέπει νὰ διορθωθῇ σὲ «συντε-
λεστικά».

I. Σ.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΛΑΪ' ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

4.—

3

Ὁ Παῦλος ξαναπῆγε ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες στὴν
κατοικία τοῦ Λεοῦ. Κοίταξε μάλιστα νὰ πάει τὴν
ῥα πού θάλειπε, γιατί βαριότανε τὴ λίμα του. Βρῆκε
τὴν Ἀλίκη μοναχὴ τῆς στο μικρὸ σαλονάκι μὲ τὸ
πιάνο.

— Νὰν τὴ συμπαθάτε τὴ μητέρα. Διορθώνει μὲ
τὴ μοδιόστρα στὴν τραπεζαρία ἕνα περσινὸ της φό-
ρεμα...

— Μὴ σᾶ; ἐμποδίζω;

— Ἀ, μπά!... καθόλου!... Καθίστε!...

Κάθισε σὲ μιὰ πολτρόνα. Γιὰ λίγη ῥα μείνανε
σιωπηλοί. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἀρχινήσανε τυπικά κι
ἀδιάφορα γιὰ τὸν καιρό, γιὰ τοῦ σπιτιοῦ τὴ δου-
λιές, κι ἄλλα τέτια, κι ἀμέσως πάλι σιωπή. Καθόν-
τουσαν, ὁ Παῦλος σ' ἕνα ντιβανάκι, ἡ Ἀλίκη στο
σκαμνάκι τοῦ πιάνου, βυθισμένοι κ' οἱ δυὸ σὲ σκέ-
ψεις, ποιὸς ξέρει ἂν ἴδιες ἢ ἀλλιότιες. Ἐπιτέλους
ὁ Παῦλος κάτι εἶπε, ἔτσι στο βρόντο, γιὰ νὰ πεῖ
κάτι:

— Παίζετε πιάνο;

— Λίγο.

— Σᾶς ἀρέσει;

— Πολύ.

Καὶ πάλι σιωπή. Τώρα πρώτη ἡ Ἀλίκη ρώτησε;

— Ἔχετε ἀνέκδοτα τραγούδια; Ἀ, ξέχισα! Μοῦ-
πατε πὼς ἔχετε.

— Μερικά... Μὰ κι ὅλο γράφω...

— Τί εὐτυχὴς πού εἴσαυτε;

— Εὐτυχής; Γιατί;

— Γιατί γράφετε τραγούδια...

— Θὰ θέλετε νὰ γράφατε καὶ σεῖς;

— Πολύ, μὰ τὸ ξέρω πὼς δὲ θὰν τὰ κατὰφερα...

— Δοκιμάστε... Γιατί δὲ δοκιμάζετε;

— Ἄν εἶταν ἀρκετὴ μόνο ἡ δοκιμὴ!... εἶπε χα-
μογελώντας.

— Χρειάζεται κι ἄλλο;

— Μὰ θαρρῶ...

— Ἀ, ναί! Δίκιο ἔχετε. Χρειάζεται νάχει ὑποφέ-
ρει κανεὶς... Ἐσεῖς...

— Ἐγὼ λέτε νὰ μὴν ὑπόφερα;

— Ἐσεῖς; καὶ χαμογέλασε. Μὰ ἐσεῖς πέρσι μόλις
ἀφίστατε τὸ σχολειό...

— Κι ὅμως!... Καὶ γύρισε ἀπτόμα τὴν κουβέντα
στὴ μουσική. Τόνη ρώτησε ἂν τοῦ ἀρέσει ἡ μουσική,
καὶ ποιὸς μουσικὸς τοῦ εἶτανε περισσότερο ἀγαπημέ-
νος. Τῆς εἶπε πὼς τοῦ ἀρέσει περισσότερο ὁ Chopin,
τὸν αἰσθάνεται, μιλάει πολὺ στὴν ψυχὴ του, καὶ μᾶ-
λιστα μὲ τὴς nocturnes του. Αὐτὴ δὲν ἔπαυε Cho-
pin. Μόλις τέσσερα χρόνια εἶναι πού ἀρχίνησε πιάνο
μ' αὐτὸ ἀριὰ καὶ πού. Πέρσι πού τέλειωσε τὰ μαθή-
ματα, μελέτησε κάπως περισσότερο καὶ φέτος τῶχει
ἀπόφαση νὰ ρηχτεῖ μὲ τὰ μούτρα. Ἔχει καὶ καλὴ
δασκάλα, μὰ καθὼς πρέπει κυρία, ἀπὸ δώ, Ἀθη-
ναία...

— Δὲ φαντάζεστε πόσο καλὴ μὰ καὶ πόσο ἄτυχη
στὴ ζωὴ της... Ἀπὸ καλὸ σπῆτι, μὰ κακοπαντρεύ-
τηκε, ὁ ἄντρας της ἀφοῦ τῆς ἔφαγε ὅλη τὴν προίκα
της, πέθανε ἀπὸ τὴ ρέμπελη ζωὴ του καὶ τὴν ἄφισε

σά συλλογίστηκε πώς τού εΐταν εύκολο νά τήν ἀποφύγει, σώνει· τίς μέρες πού εΐτανε νά κάνει μάθημα τῆς Ἀλλίης νά μὴν πῆγαινε αὐτὰς σπῖτι νά τρώει ἢ νά τρώγε καὶ νά φευγε ἀμέσως.

Ἐνα βραδάκι χειμωνιάτικο ἡ Ἀλλίη πρωτοπῆγε στοῦ γραφείου του. Τοῦ εἶχε πεῖ ἀπὸ τὸ μεσημέρι πὼς θὰ πῆγαινε βράδι βράδι νὰν τῆς διαβάσει κάτι τραγουδία του. Τῆς εἶχε διαβάσει πρὸ λίγες μέρες, πού εἶχε ἀργήσει τὸ μεσημέρι ὁ Λερὸς νάρθει, στήν τραπεζαρία ἕνα, καὶ τῆς ἄρρεσε πολὺ. Μάλιστα τοῦ τῷγε πεῖ καὶ ξαναπῖ τόσες φορές ἀπὸ τότε πὼς ξεχωριστὰ ἡ πρώτη στροφή τοῦ τραγουδιοῦ τήν εἶχε καταμαγεῖ, καὶ τὸ βραδάκι ἐκεῖνο πού πρωτομπήκε στοῦ γραφείου του, δὲν πῆγε ξαφνικά, μὰ τὸν εἶχε εἰδοποιήσει ἀπὸ τὸ μεσημέρι μπροστὰ στοὺς γονιούς τῆς καὶ τήν περίμενε.

Κάθισε σ' ἕνα μακρὸν ντιβάνι, ὁ Παῦλος πῆρε θέση μπρὸς στοῦ ἀγαπημένου του τραπέζι, ἄνοιξε ἕνα συρτάρι, ἔβγαλε ἕνα χαρτί, τὸ ξεδίπλωσε καὶ ἀρχίνησε νὰν τῆς τὸ ἀπαγγέλνει.

Ἡ Ἀλλίη τὸν ἄκουγε προσεχτικά. Λέξι δὲν τῆς ἔφευγε. Ἐδειχνε πὼς τὰ αἰστανότανε βαθιὰ ὅσα ἄκουγε. Καὶ μιὰ στιγμή πού ὁ Παῦλος σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ ἡγερόγραφο καὶ τῷρηξε πᾶντος τῆς νόμισε πὼς ἀντίκρουσε τὴν ἴδια τὴ Μοῦσα. Ἐτσι ὅπως εΐτανε ἀκουμπισμένη στοῦ μαξιλαράκι τὸ γωνιακὸ τοῦ ντιβανιοῦ, μὲ τὸ δλόξανθο κεφάλαιον γυρμένο λίγο δεξιὰ καὶ στηριγμένο στοῦ κρινοδάτυλο χέρι, μὲ τὰ γαλανά τῆς μάτια πού ταξιδεύανε σὲ χῶρες ἀπόκοσμες, καὶ μὲ τὸ λίγο φῶς πού θαμποφώτιζε μυστηριακὰ ὅλη αὐτὴ τὴ θεία σιλουέτα, ἔτσι, σ' αὐτὴ τὴ στάση πού εΐτανε ἡ Ἀλλίη, φάνταζε περισσότερο σὰ ζωγραφιὰ παρὰ σὰν πραγματικότητα. Ὁ Παῦλος καταμαγεύτηκε. Ἀφῖσε τὸ διάβασμα καὶ τήν κοίταξε. Λίγο λίγο ἀφαιρέθηκε καὶ αὐτός. Σὲ χῶρες καὶ αὐτὸς ἀπόκοσμες ταξίδευε, κόσμους ἐπλάθε, ὄνειροδερόντανε στὰ ξύπνια του. Καὶ μόνο ξύπνησε σὰν ἡ φωνὴ τῆς Ἀλλίης, πού εἶχε πάρει καὶ αὐτὴ τόνο μυστηριώδικο, τοῦ κελάδησε:

— Γιατί δὲν ἀπαγγέλντε πιά; Κι ἀπαγγέλντε τόσο ὁμορφα!...

Ὁ Παῦλος ἀπάγγειλε ἀκόμα ἕνα ποίημα. Τῆς ἄρρεσε καὶ αὐτό. Σηκώθηκε νὰ φύγει. Τοῦσφιζε γκαρδιακὰ τὸ χέρι.

— Σὰς εὐχαριστῶ. Τῆς στιγμῆς πού πέρασα δώ, στήν ποιητικὴ φωλιά σας, ποτὲ δὲ θὰν τίς ξεχάσω! τοῦ εἶπε.

Ὁ Παῦλος περιορίστηκε σ' ἕνα ξερὸ εὐχαριστῶ ἠθέλε πολλὰ νὰ πεῖ, μὰ πού; Ἡ γλώσσα του δέθηκε πάλι, καθὼς πάντα. Πῶς νὰ νικήσει μιὰ τέτλια συγκίνηση!

Ἀμα ἔφυγε ἡ Ἀλλίη, πῆγε καὶ κάθισε στοῦ ντιβάνι, στή θέση πού καθότανε αὐτὴ προτύτερα. Τὴ συλλογίζονταν. Τῆς ἔλεγε χίλια δυὸ λόγια πού καὶ αὐτὸς καλὰ καλὰ δὲν ἔξερε πὼς καὶ γιατί τοῦροχόντουσαν

ἔτσι ξαφνικά στὰ χεῖλια του. Κι ἀπλώνοντας τὸ χέρι του τὸ ξερβι πᾶντος στοῦ ντιβάνι, ἔτσι ἀφαιρεμένος καθὼς εΐτανε, ἔπιασε κάτι χαρτάκια.

— Μπὰ! Δικὰ τῆς εἶναι... Θὰν τῆς πέσανε ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς ποδιᾶς τῆς! συλλογίστηκε καὶ τᾶφερε κοντὰ στὰ μάτια του. Ἐῖντουσαν ἑγράμματα. Δυὸ γράμματα τῆς Ἀλλίης, τὸ σωστότερο, δυὸ σκέδια γιὰ γράμματα. Τὰ διάβασε. Τὸνα εἶχε πᾶντος πᾶντος μερομηνία περασμένη, ἑφτά μερῶν, καὶ ἔλεγε: «Πιστεύεις πὼς παλεύω μὲ τὸν ἑαυτό μου καὶ προσπαθῶ νὰ πνίξω τὴν ἀγάπη μου. Δὲν εἶναι ἀλήθεια. Δὲν ἀγαπῶ πιά κανένα, κανένα. Κάποτε εἶμαι εὐχαριστημένη γιὰ τὴν ἀδιαφορία μου. Κάποτε ὅμως ποθῶ νὰ γαπήσω, νὰ αἰστανθῶ τὴν ἀνέκφραστη ἐκείνη εὐτυχία καὶ πάλι. Ἄν ἡ ἀγάπη ξανάρθει σ' ἐμένα, θὰ τὴν ἀφίσω ἐλεύτερη, χωρὶς δεσμά, χωρὶς ἐμπόδιο. Γιατί νὰ ταράξω μάταια τὸ δρόμο τῆς; Μὰ θὰ ξανάρθει;...» Τὸ ἄλλο ἔγραφε: «Τῇ ζωῇ, δὲν τὴ φαντάζομαι ἀτέλιωτη. Ὅχι. Σὲ ὅλα, σὲ ὅλα, ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου ἀκόμη χρόνια τὸ βλέπω τὸ τέλος καθαρά. Ἐτσι τὸ βλέπω καὶ στήν ἀγάπη σου. Μὴ λυπάσαι ὅμως. Ἡ αἰωνιότητα δὲ βρίσκεται στὴ διάρκεια, βρίσκεται στήν ἔνταση, στὴ δύναμη. Ὡραῖο τὸ τραγούδι σου. Μὰ ἡ πρώτη στροφή θὰ μείνει ἡ χωριστὰ ἀγαπημένη μου. Αὐτὴ γιὰ μένα εἶναι κάτι τέλειο. Ἀλήθεια».

— Κάτιον ἀγαπάει λοιπὸν ἡ Ἀλλίη. Κ' ἔχει καὶ ἄλλη λογραφία μαζί του. Κρίμα! Καὶ λυτήθηκε πολὺ. Οὔτε αὐτὸς καλὰ καλὰ δὲν τῷξερε γιατί λυτήθηκε.

5

Τὰ γράμματα αὐτὰ δὲν ἔπρεπε νὰν τὰ κρατήσει, τῷβλεπε, καθὼς οὔτε καὶ νὰν τὰ διαβάσει. Μὰ μιὰ καὶ ἔγινε τὸ πρῶτο ἄτρεπο, εἶχε χρέος νὰ γυτώσει μιὰ ὥρ' ἀρχύτερα ἀπὸ τὸ δεύτερο καὶ νὰ γυρίσει τὰ γράμματα. Γιὰ τοῦτο τὴν ἄλλη μέρα πῆγε λίγο γωρίτερα στήν τραπεζαρία γιὰ τὸ φαή, καὶ μόλις ξεμονάχιασε μιὰ στιγμή τὴν Ἀλλίη, τῆς εἶπε:

— Κάτι χαρτιά σὰς πέσανε χτὲς βράδι στοῦ ντιβάνι τοῦ γραφείου μου...

— Δικὰ μου; ρώτησε ἀδιάφορα.

— Ναὶ καὶ πάρτε τα!

Καὶ τῆς τᾶδωσε. Ἡ Ἀλλίη τᾶπίθωσε πᾶντος σ' ἕνα τραπέζι, πού εΐτανε στή γωνιά, δίχως νὰ δεῖξει τὴν παραμικρότερη ταραχή.

— Δὲν τὰ διάβασα! τὴ βεβαίωσε.

— Κι ἂν τὰ διαβάζατε, τὸν ρώτησε χαμογελώντας. Σπουδαῖα πράματα, βλέπετε!

Ὁ Παῦλος πῆγαινε νὰν τὰ χάσει. Ἐετοίπωτο κορίτσι δὲ φαινότανε. Τὸ ἔναντίο. Κι ὅμως νὰ μὴν τὸ νοιάζει ἂ διαβάσει τὰ γράμματά τῆς τὰ ἐρωτικά! Τὶ ἀνάποδα πράματα εἶν' αὐτά; Ἡ Ἀλλίη ἔδειξε πὼς δὲν εἶχε διάθεση νὰ ξακολουθήσει τὴν κουβέντα πᾶντος σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Μὰ καὶ αὐτὸς δὲν εὕρισκε λόγο νὰ τὴν ξακολουθήσει, μιὰ καὶ τὴ βεβαίωσε πὼς τὰ γράμματά τῆς δὲν τὰ διάβασε.

χίρα, στους πέντε δρόμους, μ' ένα κοριτσάκι, κι άναγκάζεται τώρα να δίνει μαθήματα πιάνου, μα κι άλλα μαθήματα, γιατί έχει πάρει τὸ δίπλωμά της στὸ Ἀρσάκειο, καὶ ξέρει καὶ Γαλλικὰ καλὰ, κ' ἔτσι δουλεύει μέρα νύχτα γιὰ νὰ ζήσει αὐτὴ καὶ τὸ κοριτσάκι της...

Ὁ Παῦλος τᾶκουσε αὐτὰ μὲ συγκίνηση. Ἡ ἀφήγηση τῆς κόρης ἔγινε μὲ τόση συμπόνια! Εὐγενικὰ κοπέλλα, συλλογίστηκε. Κ' ἔφυγε κάπως ξελαφρωμένος. Νά, πού στὸ ἴδιο σπίτι κάθεται κ' ἕνας ἄνθρωπος πού θὰ μπορεῖ νὰ μιλάει μαζί του!

Ὅσοτερ ἀπὸ μέρες ἀρκετές, ἕνα δειλινὸ πού εἴτανε λίγο κακόκεφος καὶ τὸ πέρασε ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι του, ἄκουσε ἀπὸ τὴν κατοικίᾳ τοῦ Λερού νὰ ξεβγαίνουν καὶ ἀπαλοὶ τόνοι μουσικῆς. Πρόσεξε. Εἴτανε μιὰ nocturne τοῦ Chopin, γνώρισή του. Συγκινήθηκε. Τὸ καμμένο τὸ κορίτσι, συλλογίστηκε, παίζει γιὰ νὰ μ' εὐχαριστήσει.

Τὴν ἄλλη μέρα, γυρίζοντας τὸ μεσημέρι σπίτι, εἶδε τὴν Ἀλίκη στὸ παράθυρο.

— Σᾶς εὐχαριστῶ! τῆς εἶπε.

— Γιατί μ' εὐχαριστεῖτε; τὸν ρώτησε χαμογελώντας.

— Παίζατε Chopin χιτς.

— Ὦ, μ' ἀκούσατε;.. Φαντάζονται τὰ γέλια σας!.. Τὸν γυμνάζουμε ἀρκετές μέρες τώρα, μὰ εἶναι τρομακτικὰ δύσκολος...

— Ὡστόσο παίζατε τόσο καλὰ!..

— Μπᾶ! Δὲ βαριέστε!.. Ἀκόμα... ἀκόμα...

Ὁ Παῦλος αὐτὸ «τὸ ἀκόμα... ἀκόμα» τὸ ἔχτιμισε πολὺ. Ἔτσι ὅπως εἴτανε, εὐλακρινῆς κ' εὐκολόπιστος, δὲν ἤθελε καὶ πολλὰ νὰ ἐνθουσιαστεῖ. Τοὺς ἄνθρωπους τοὺς ἔκρινε σύμφωνα μὲ τὴ δική του τὴν ψυχὴ καὶ δυσκολευότανε πολὺ νὰν τὸ πιστέψει πὼς ἕνας ἄνθρωπος ἄλλα μποροῦσε νὰ σκέφτεται κι ἄλλα νὰ λέει. Ἔτσι καὶ τὰ λόγια τῆς Ἀλίκης τὰ πῆρε στὰ σοβαρὰ καὶ καταχίρησε πού τὴν ἔβλεπε στολισμένη μὲ τὴν ἀρετὴ τῆς μετριοφροσύνης. Ἡ Ἀλίκη εἴταν ἡ κυριώτερη ἀφορμὴ πού δέχτηκε πρόθυμα τὴν πρόταση πού τοῦκαμε μιὰ μέρα ὁ Λερός νὰ τρῶει μαζί τους τὸ μεσημέρι, πληρώνοντας ὅ,τι θὰ ξόδιαζε στὸ ξενοδοχεῖο γιὰ φαῆ, ἀκόμα καὶ λιγότερα.

— Ξέρεις, τοῦ εἶπε, στὸ σπίτι μας τρῶμε καθαρὰ καὶ χωροφυλακιστικὰ... Τίποτα δὲ μᾶς λείπει!..

Θὰ μπορούσε ἔτσι νὰ κάθεται πιά ὅλο τὸ πρῶο σπίτι του καὶ νὰ ἐργάζεται. Καμιά φορὰ κι ὅλο τὸ δειλινὸ, σὰ θάγε κέφι, θάτρωγε καὶ μέσα σὲ οἰκογένεια, σπιτίσιο φαῆ, θὰ κουβέντιαζε συχνότερα καὶ μὲ τὴν Ἀλίκη. Ὅλα λοιπὸν πηγαίνανε καλὰ καὶ βλογοῦσε τὴν ὥρα πού ἦρθε ὁ Λερός καὶ κάθισε πλάι του κ' ἔτσι τοῦδωσε ὅ,τι τοῦλεπε, τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ, δίχως τίς εὐθύνες καὶ τὰ βάσανα τῆς οἰκογενείας. Ἡ ζωὴ του καὶ ἡ ἐργασία του τώρα τελευταῖα κολοῦσαν ἥσυχαι καὶ θελχτικὰ σὰν ὄνειρομένο γυνάκι.

Ὅταν ἕνα μεσημέρι μείνανε λίγο περισσότερο στὸ τραπέζι, γιατί ἡ κ. Πραξιθέα τοὺς εἶχε φτενᾶξει καὶ γλύκισμα κι ὁ Λερός τοὺς διηγότανε νόστιμα χωροφυλακιστικὰ ἀνέκδοτα, ὁ Παῦλος ἀνταμώθηκε καὶ μὲ τὴν δασκάλα τῆς Ἀλίκης. Ἡ γυναῖκα εἶχε ῥθεῖ γιὰ τὸ μᾶθημά της, κι ὁ Λερός ἐπέμενε νὰν τὴ φέρει μέσα, στὴν τραπεζαρία, νὰ φάει κι αὐτὴ κανένα κομμάτι χαλβὰ σπιτίσιο, θάμα θαμάτων, ὅπως ἔλεγε, νὰ πιεῖ καὶ κανένα ποτηράκι διαλεχτὴ ρετσίνα.

Ἡ δασκάλα μίλησε κι ὁ Παῦλος ἀναταράχτηκε. Εἴταν ἡ Μαριγούλα, ἡ παιδικὰ του φίλη, μὰ πόσο ἀλλαγμένη, ἀγνώριστη! Ἡ ὁμορφιά της εἶχε φύγει. μιὰ χλωμάδα εἶχεν ἀπλωθεῖ στὸ πρόσωπό της, τὰ στήθεια της εἶχαν κρεμάσει, δυν δόντια μπροστινὰ τῆς λείπανε, καὶ γενικὰ τ' ὅλο της ἔδειχνε γυναῖκα κακοζωισμένη. Τρόμαξε νὰν τὴ γνωρίσει. Μόνο σὰ χαμογέλασε μπαίνοντας μέσα στὴν τραπεζαρία, ἀπὸ κάτι λακκάκια ποῦκανε στὰ μάγουλά της, καὶ πού τὰ θυμότανε ἀπὸ παιδί, τὴ γνωρίσει...

— Μπρέ, αὐτὴ ναι! συλλογίστηκε. Πόσο χάλασε!..

Ἡ Ἀλίκη ἔτρεξε σιμὰ της καὶ τὴ φίλησε. Ὁ Λερός, διαχυτικός καθὼς πάντα, τῆς πρόσφερε καρέκλα:

— Κάτσε νὰ γευτεῖς τὸ χαλβὰ μας, τὸ χαλβὰ τῆς Πραξιθέας!.. Δὲ θὰ ξανάφαγες τέτιο πράγμα στὴ ζωὴ σου!..

Τῆς συστήσανε τὸν Παῦλο.

— Ὁ κ. Παῦλος Κατραμᾶς!..

Ξαφνιασθηκε τώρα κι αὐτὴ.

— Κατραμᾶς, εἶπατε; Μὰ θαρρῶ...

— Τί θαρρεῖς καὶ ξεθαρρεῖς; εἶπε ὁ Παῦλος, κρύβοντας σὲ γέλια τὴ συγκίνησή του. Εἶμαι ὁ Παῦλος, ὁ παιδικὸς σου φίλος... Τόσο ἄλλαξα;

— Μεγαλώσατε!..

— Αἱ, μὰ βέβαια! ἀντίστοιχε ὁ Λερός. Τὰ ζωντανὰ μεγαλώνουν... Οἱ πέτρες μοναχά...

Καὶ κάγχασε μὲ τὸ χωρατὸ του. Ἡ Ἀλίκη ζήτησε παρτὸν κι ἀποτραβήχτηκε μὲ τὴν δασκάλα της στὸ σαλονάκι. Ὁ Παῦλος σηκώθηκε νὰ φύγει. Ἰσαμε τὸ βράδι ὅλο τὴ Μαριγούλα συλλογιζότανε. Πόσο ἄλλαξε! Ὅχι μοναχὰ στὴ μορφή μὰ καὶ στὸ χαρακτήρα. Σοβαρεύτηκε. Τὰ χρόνια μὰ καὶ οἱ δυστυχίες τῆς ἄλλάξανε τὸ χαρακτήρα. Κι αὐτός, ὁ ἴδιος τάχα νῆχε μείνει;

Τὸ συλλογίστηκε κι αὐτὸ μὰ δὲ ζήτησε καὶ νὰν τὸ ξεδιαλύνει. Τὰ παιδιὰτικὰ του χρόνια, πού ζωντανέψανε μὲ τὴ Μαριγούλα ἔτσι ξαφνικά, ἦρθανε, λές, γιὰ νὰν τοῦ ταραξοῦν τὴν ἡρεμία του. Τᾶστωσε ὅλα κάτου. Τὰ κοίταξε καὶ τὰ ξανακοίταξε ἀπ' ὅλες τίς μεριές. Καὶ μιὰ λύπη βαθιὰ ἀπλώθηκε στὴν ψυχὴ του, μιὰ βαρυνθυμιά πού δὲν ἤξερε πὼς νὰν τὴ δικαιολογήσει. Τᾶποφάσισε νὰ μὴν ξαναθεῖ τὴ Μαριγούλα. Τὸ βρυνκολάσισμα αὐτὸ τῆς παιδιαστικῆς του ἡλικίας τὸν ἐνοχλοῦσε καὶ τὸν τρόμαζε. Καὶ ξαλάφρωσε μόνο

Μείνανε λοιπόν ἴσαμ' αὐτοῦ. Τὸ μεσημέρι ὁ Λερός στὸ τραπέζι ἀρχίνησε νὰν τονε σταυρώνει πὼς καιρός του εἴτανε πιά νὰ παντρευτεῖ. Ἡ Ἀλίκη ἀλαφροκοκκίνησε. Ὁ Παῦλος γελώντας τονε βεβαίωσε πὼς δὲν ἐννοεῖ νὰ παντρευτεῖ ποτέ, ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, παρὰ γιατί δὲ θέλει νάχει ἀγαπημένα πρόσωπα, γυναῖκα καὶ παιδιά, πού νὰ τρέμει νὰ μὴν τοῦ πάθουν τίποτα.

— "Ὅσο μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ στενεύει τὸν κύκλο τῶν ἀγαπημένων του!...

— Κουροφέξαλα εἶν' αὐτά! παρατήρησε ὁ Λερός. Ἄν ὅλοι σκέφτονταν ἔτσι, θὰ ρημάζε ὁ κασμός!...

— Ποτέ μου, εἶπε ὁ Παῦλος, δὲ φιλοδόκησα νὰ κρατήσω ἐγὼ τὸν κόσμο στὴ ζωή... Εἶναι τόσοι ἄλλοι πού τὴν παίρνουν πάνου τους αὐτὴ τὴν ἐπιχείρηση!...

Γυρίσανε σ' ἄλλα ζητήματα τὴν κουβέντα. Σὰν ἔφρευγε, ἡ Ἀλίκη τοῦτε σιγανά:

— Πότε νάρθῶ νὰ μοῦ ξαναδιαβάσετε πάλι ποιήματά σας;

— "Ὅτα θέλετε, μὰ δὲν ἔχω ἄλλα...

— Δὲν πειράζει! Μοῦ διαβάζετε τὰ ἴδια τὰ χτεσινά... Μοῦ ἀρέσανε τόσο πολὺ! Νάρθῶ ἀπόψε;

— Ἄ δὲ βαριέστε!...

Ὁ Παῦλος τᾶκουσε μ' εὐχαρίστηση αὐτό. "Ετσι, ἔλπιζε, θὰ μάθαινε ἐπιτέλους καὶ γιὰ ποιόνε γραφτήκανε τὰ γράμματα. Βγῆκε ὅξω. Τράβηξε ἴσα στὸν μπαρμπέρη. Ἔσαξε τὰ μαλλιά του. Μυρώθηκε. Ἀγόρασε καὶ μάτσα μενεξέδες. Γυρίζοντας νωρὶς νωρὶς σπίτι τοὺς σκόρπισε πάνου στὸ γραφεῖο του, σὲ βαζάνια καὶ ὅπου ἄλλου. Καὶ τὴν καρτεροῦσε μ' ἀνυπομονησία. Πρῶτὴ φορὰ ἐνιωθε τέτια ἀνυπομονησία καὶ τέτια ταραχή, σὰ νὰ εἴτανε νὰ τὴν πρωτοδεῖ. Περίεργο! Τῷ βρισκε περίεργο καὶ αὐτός. Βράδι βράδι ἦρθε κ' ἡ Ἀλίκη, ὄχι ὅπως χτές ὅπως ὅπως, μὲ τὰ ροῦχα τοῦ σπιτιοῦ. Εἴτανε συγυρισμένη μὲ κάπια κοκεταρία. Τὸ παρετήρησε καὶ αὐτός.

— Μὰ πὼς ἔτσι ἀπόψε; συλλογίστηκε.

Ἡ Ἀλίκη δὲν κάθισε ἀμέσως ἀπόψε στὸ ντιβάνι, στὴ χρεσινὴ της θέσῃ. Γύριζε καὶ ξέταζε τὴν κάμαρα. Τὰ θάμαζε ὅλα. Τὶς εἰκόνες, τ' ἀγαματάκια, τὰ λουλούδια. Πῆρε καὶ δυὸ τρεῖς μενεξέδες ἀπὸ τὸ γραφεῖο του καὶ τοὺς κάρφωσε μὲ καρφίτσα στὸ φόρεμά της, σιμά στὴν καρδιά.

— Σὰς λεηλατῶ τὰ λουλούδια σας! εἶπε χαμογελώντας.

— Δικά σας ὅλα! τῆς ἀποκρίθηκε.

Τὴ ρώτησε ἂ θέλει νὰν τῆς διαβάσει τραγούδια του.

— "Ὅπως θέλετε! τοῦ ἀποκρίθηκε. Μὰ δὲν κουβεντιάζουμε καὶ λίγο;

— Κουβεντιάζουμε!

Καὶ κάθισε στὸ ντιβάνι σιμά, σιμά του. Δίχως νὰν τὸ καταλαβαίνει καὶ αὐτὸς πὼς, τῆς ἔπιασε τὸ χέρι. Δὲν ἀντιστάθηκε. Τῆς τὸ κράτησε κάμποση ὥρα. Κάτι τοὺς κρατοῦσε καὶ τοὺς δυὸ ἄλ-

λους, κάπια συγκίνηση ἀόριστη, κάπιο αἰσθημα πού ἴσως καλὰ καλὰ ἀκόμα καὶ νὰ μὴν εἶχε γεννηθεῖ.

— Θὰ μοῦ πεῖς κάτι; τὴ ρώτησε, πρῶτὴ φορὰ μιλώντας της σ' ἐνικό.

— "Ὅ,τι θέλεις! τοῦ ἀποκρίθηκε.

— Μὰ θὰ μοῦ τὸ πεῖς;

— Πῶτα με καὶ θὰ σοῦ τὸ πῶ!

— Γιὰ ποιόν τάχεις γραμμένα κεῖνα τὰ γράμματα;

— Ποιὰ γράμματα;

— Νά, κεῖνα πού ξέχασες χτές ἐδώ, πάνου στὸ ντιβάνι...

— Δὲν τὰ ξέχασα!

— Δὲν τὰ ξέχασες; Ἄλλο πάλι αὐτό!...

— Τάφισα ἐπίτηδες γιὰ νὰν τὰ διαβάσεις! τοῦτε θαρρετά.

— Μὰ σοῦ τῶπα, δὲν τὰ διάβασα!...

— Καὶ θαρρεῖς πὼς σὲ πίστεψα ἅμα μοῦ τῶπες;

— Καλὰ, ἂς εἶναι, πὲς πὼς τὰ διάβασα... Μὰ γιὰ ποιόν τάχεις γραμμένα;

— Γιὰ ποιόν; Ἄν τὸ βρεῖς...

— Ποῦ νὰ ξέρω!...

— Ποῦ νὰ ξέρεις; τότε κρίμα σου!

Καὶ τράβηξε τὸ χέρι της. Ὁ Παῦλος δὲν μποροῦσε νὰ νιώσει αὐτὰ τὰ σιβυλλικά της λόγια. Τὴν παρῆκαλεσε νὰν τοῦ μιλήσει ξάστερα. Τῆς τὸ μολόγησε πὼς τὰ γράμματα τὰ διάβασε καὶ πὼς λυπήθηκε.

— Λυπήθηκες; τονε ρώτησε γελαστή. Καὶ γιατί;

Ὁ Παῦλος τῆς ξανάπιασε τὸ χέρι.

— Νά, γιατί δὲ θέλω νάγαπᾶς ἄλλονε...

— Μὰ τὸ εἶδες, τοῦ εἶπε, πὼς τὸ γράφω ρητὰ πὼς δὲν ἀγαπῶ κανένα... Ἀγάπησα ἄλλοτε, σὰν πῆγαινα ἀκόμα σκολειό, μὰ τώρα...

— Μὰ καὶ τώρα κάποιον ἀγαπᾶς ἀφοῦ τοῦ γράφεις τέτια γράμματα...

— Μὰ τὰ γράμματ' αὐτὰ τὰ γράφω γιὰ σένα!... Τῷμαθες καὶ σύχασε πιά;...

Καὶ τοῦ μολόγησε πὼς ἔτσι γιὰ νὰ διασκεδάει τὴν πλήξη της, τονε φαντάζεται πὼς τὴν ἀγαπάει καὶ πὼς αὐτὴ τοῦ ἀντιστέκεται, καὶ πὼς τοῦ γράφει συχνὰ τέτια γράμματα, δυὸ τρία τὴ βδομάδα, ἀπὸ καιρό, μὰ δὲν τοῦ τὰ στέλνει, τὰ ξεσκίζει, καὶ δὲν ξέρει καὶ αὐτὴ πὼς τῆς ἦρθε χτές, ἴσως εἴτανε καὶ τραβηγμένη ἀπὸ τὰ ποιήματα πού τῆς διάβαζε, νὰν τὰφίσει τὰ γράμματ' αὐτὰ πάνου στὸ ντιβάνι, ἐπίτηδες, γιὰ νὰν τὰ δεῖ.

Καὶ τοῦ τᾶλεγε αὐτὰ μ' ἓναν τρόπο φυσικό, ξάθαρα, μὲ μιὰ τέτια εὐκρίνεια, πού ὁ Παῦλος τραβηγμένος ἀπὸ τὰ λόγια της, μεθυσμένος, ὄνειροπαρμένος ἔφερε τὸ χέρι πού κρατοῦσε ἴσαμε τὰ χεῖλιά του καὶ τὸ φίλησε εὐλαβητικά.

Κεῖνο τὸ βράδι ἐνίωσε νὰ χτίζεται μέσα του ἕνας κόσμος καινούριος.

(Ἀκολουθεῖ)